

TERVO

OSAVUOSIKATSAUS 1.1-30.6.2024

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Ympäristöterveyslautakunta 20.8.2024 OM 1 § 23

Sisällysluettelo	s.
1 Ympäristöterveyslautakunta (Toimielin, 650)	3
1.1 Ympäristöterveydenhuolto (Tulosalue, 651)	3

1 YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA (TOIMIELIN, 650)

1.1 Ympäristöterveydenhuolto (Tulosalue, 651)

Tulosalueen toiminnot

660 Hallinto

670 Ympäristöterveysvalvonta

680 Eläinlääkintähuolto

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on kunnallinen elintarvike-, tupakka- ja terveydensuojeluvalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, zoonoosien ja eläintautien ennaltaehkäisy sekä eläinlääkäripalvelut ja talteen otettujen seuraeläinten hoidon järjestäminen. Tehtävät ovat lakisääteisiä ja merkittävä osa tehtävistä on viranomaistehtäviä.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluu kansanterveyslaissa määriteltyjen lakien (terveydensuojelulaki, elintarvikelaki sekä tupakkalaki) mukainen kunnille kuuluva valvonta. Lisäksi valvotaan lääkelain mukaista nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviä ovat mm. seuraavat:

- toiminnanharjoittajien ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus
- valvontakohteiden toimintaa koskevien ilmoitusten tai hakemusten käsittely ja niistä annettavat todistukset tai tehtävät päätökset (ennakkovalvonta)
- luvanvaraisen toiminnan päättyessä perumispäätösten teko ja lopetusilmoitusten käsittelystä annettavat todistukset
- valvontakohteisiin suoritettavat säännölliset, valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset sekä mahdollinen jälkivalvonta
- näytteenotto tarvittaessa
- lainsäädännön noudattamatta jättämisestä tai ilmeistä terveyshaittaa aiheuttavasta toiminnasta johtuvien määräysten ja kieltojen sekä kieltopäätösten ja väliaikaisten toimenpidekieltojen antaminen
- lausuntojen antaminen (esimerkiksi kaavaehdotuksista tai ympäristö- ja rakennusluvista) sekä niihin läheisesti liittyvät selvitykset
- varautuminen häiriötilanteisiin

Eläinlääkintähuollon tehtävänä on eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnan tehtävien hoitaminen sekä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoitaminen.

Tehtävä kattaa:

- peruseläinlääkäripalvelut
- kiireellisen eläinlääkäriavun
- eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellisen valvonnan
- lausuntojen antamisen eläintenpitopaikkojen ympäristölupaprosessissa
- eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan
- eläintenpidon terveydellisen valvonnan
- eläintautien vastustamisen ja ennaltaehkäisemisen
- eläinsuojelun.

Peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun saaminen toteutetaan ympärivuorokautisena koko alueella siten, että alue on jaettu kahteen päivystyspiiriin: Sisä-Savon alue (Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto, Tervo ja ostopalveluna Kuopiolle Karttulan alueen suurelänpäivystys) sekä Keiteleen ja Pielaveden alue.

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Yhteiset:

Yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa v. 2012 alusta. Palvelutuotantoa on uudelleenorganisoitu ja priorisoitu tarpeen mukaan sekä toimintaa pyritty kehittämään ja tehostamaan toteumien perusteella. Keiteleellä on edelleen resurssipula eläinlääkinnän puolella, ns. Keiteleen kunnaneläinlääkärin virkaa ei ole saatu täytettyä. Viran täyttämistä ei ole yritetty vuoden 2024 aikana, vaan resurssia on pyritty lisäämään etsimällä lisää sijaisia määräaikaisiin sijaisuuksiin.

Vuoden 2024 yleisenä tavoitteena on edelleen toimintavalmiuden ylläpitäminen sekä parantaminen. Samalla valmistaudumme lisääntyvään yhteistyöhön alueellisten toimijoiden ja muiden yhteistoiminta-alueiden kanssa. Henkilöstölle varataan riittävästi tilaisuuksia osallistua mahdollisesti suurempien palveluyksiköiden suunnitteluun, valmisteluun ja täytäntöönpanoon, samalla toimintavalmius ja -kyky pyritään säilyttämään riittävän hyvällä tasolla. Mahdolliseen valmisteluun osallistuu koko henkilöstö mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan. Tämä edellyttää jatkossa myös mahdollisesti vapautuvien virkojen täyttämistä ja resurssien turvaamista.

Muilta osin tilannetta seurataan ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin palvelutarpeiden ja -rakenteiden uudelleenorganisoimiseksi.

Hyödynnetään ICT-ratkaisuja palveluiden tuottamisessa.

Kevan tasausmaksu vuodelle 2024 jaetaan hallintokunnittain henkilöstömenojen suhteessa.

Tasausmaksu merkitään kirjanpidossa henkilösivukulujen ryhmään tilille 4110 Eläkevakuutusmaksut.

Ympäristöterveydenhuollon osalta arvioitu kustannusarvio on noin 69 770 €.

Ympäristöterveysvalvonta:

Erityislainsäädännön ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelma vuosille 2020–2024 on päättymässä tähän vuoteen. Vuosille 2025–2028 julkaistaan uudet valtakunnalliset valvontaohjelmat syksyn 2024 aikana. Valtakunnallisten valvontaohjelmien pohjalta tehtävät valvontasuunnitelmat, joihin riskiperusteisesti toiminnalliset ja valvontakohdekohtaiset valvontasuunnitelmat perustuvat, hyväksytetään ympäristöterveyslautakunnassa. Mikäli monivuotisen suunnitelman muutokset eivät ole merkittäviä, riittää suunnitelman vieminen vuosittain tiedoksi toimielimelle. Vuoden 2024 aikana valvontasuunnitelma joudutaan päivittämään laajasti uusien valtakunnallisten valvontaohjelmien mukaiseksi.

Suunnitelmallisen valvonnan tavoitteet tarkentuvat valvontasuunnitelman perusteella. Valvontayksiköillä on myös velvoite suunnitella valvontaansa alueelliset erityispiirteiden huomioiden riskiperusteisesti. Tavoitteena on korkealaatuinen, suunnitelmallinen ja oikein kohdennettu valvonta, jota tehdään riittävin voimavaroin. Valvonnan tulee olla tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Suunnitelmallista valvontaa priorisoidaan tehtävien kiireellisyysjärjestyksessä. Valvontatyön suunnittelematon osuus, esim. asumisterveys- ja sisäilma-asiat yksityisissä ja julkisissa kiinteistöissä, erilaiset erityistilanteet sekä asiakasyhteydenotot ja lausuntopyyntö, vaativat usein kiireellisiä toimenpiteitä ja tehtävien priorisointia.

Ympäristöterveydenhuollon voimassa oleva maksutaksa on päivitetty ja hyväksytty 20.12.2023 ja taksa on ollut voimassa 1.1.2024 alkaen. Elintarvike- ja kontaktimateriaalitoimijoille tuli vuoden 2022 alusta alkaen valtakunnallinen vuosittainen perusmaksu 150 €. Maksu koskee lähes kaikkia kuntien valvonnassa olevia elintarvikehuoneistoja. Myös terveydensuojelulain (763/1994, TsL) maksullisuutta laajennettiin vuoden 2022 alusta alkaen vuosittaisella valvonnan perusmaksulla, jota alettiin periä vuoden 2023 alusta lähtien laissa määritellyiltä toimipaikoilta ja toiminnoilta. Vuosittainen perusmaksu on veroluonteinen ja suuruudeltaan 150 €. Vuosimaksu voidaan periä sekä elintarvike- että terveydensuojelulain nojalla niiltä kohteilta, joilla on molempien lakien mukaista toimintaa toimipaikassaan.

Resursseja tulee varata aiempaa enemmän alkutuotannon valvontaan.

Alkutuotantokohteiden siirtyminen aktiivisen valvonnan piiriin on lisännyt valvontatyön vaatimaa resurssia n. 0,5 htv/v. Tervon kunnan ympäristöterveyspalveluiden toiminta-alueen erityispiirteenä on erityisesti mansikanviljely, merkittävä osa kotimaisesta mansikasta kasvatetaan tällä alueella. Marjatilojen elintarvikevalvonta sekä poimijoiden

asumisolosuhteiden valvonta on todettu alueellisiksi erityispiirteiksi, ja nämä tulee huomioida valvontaa resursoitaessa.

Terveydensuojeluvalvonnan puolella erityispiirteenä on valvonta-alueella sijaitsevien vesiosuuskuntien runsas määrä, osuuskuntia on yli 20 kappaletta. Talousvesilainsäädäntö on muuttunut viime vuosina merkittävästi, ja etenkin vapaaehtoisvoimin toimivien pienten vesiosuuskuntien osaamistaso ei enää vastaa nykylainsäädännön vaatimuksia. Erityisesti riskiarvioiden, näytteenottosuunnitelmien sekä varautumissuunnitelmien laatimisessa avustaminen vaatii runsaasti työaikaa valvontaviranomaiselta.

Ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävien resurssien varmistamiseksi tulisi entistä tehokkaammin kohdentaa valvonnasta saatavat tulot yhteistoimintasopimuksen mukaisesti lisätyövoiman palkkaamiseen sekä valvonnan kehittämiseen. Vuosilomien sijaisuuksiin sekä suunnitelmalliselle valvonnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan jatkossakin lisätyövoimaa. Elintarvikelain mukaisen laitosalvonnassa resurssia on sopimusperusteisesti varmistettu ostamalla laitosalvonta (50 % 1 htv) 1.9.2023- 31.8.2024 Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuollosta valvontaeläinlääkärin puuttuessa.

Resurssit pyritään turvaamaan vähintään nykyisellä tasolla. Avoimiin virkoihin haetaan täyttöluvat.

Yhteistyötä jäsenkuntien sekä niiden eri viranomaisten kanssa pyritään tiivistämään ja tehostamaan.

Eläinlääkintähuolto:

Valvontaa jatketaan alueellisen eläinlääkintähuoltosuunnitelman mukaisesti. Priorisointia joudutaan tekemään edelleen valvontatarpeen määrittelyssä, etenkin suunnittelemattomien eläinsuojelutehtävien osuuden ollessa suunniteltua suurempi. Kesäkuusta 2023 saakka alueella ei ole ollut lainkaan valvontaeläinlääkärinä. Valvontaeläinlääkärin viran täyttäminen ja tarvittavan lisäresurssin saaminen pyrittiin toteuttamaan alkuvuodesta 2024, siinä kuitenkin onnistumatta. Valvontaeläinlääkärin virka laitettiin uudelleen hakuun kesäkuussa 2024. Vuoden 2024 aikana valvontaeläinlääkärin tehtävät on pyritty hoitamaan olemassa olevalla praktikkoresurssilla, osoittamalla praktikoille ns. toimistopäiviä, jolloin heillä ei ole vastaanottovelvoitetta. Toimistopäivinä praktikot ovat voineet tehdä eläinsuojeluvalvontaa, Ruokaviraston ohjeistamaa elintarvike- ja eläintautivalvontanäytteenottoa, maitohygieniatarkastuksia sekä muita AVI:n ja Ruokaviraston määräämiä valvontatehtäviä.

Tilayksiköiden kasvun myötä eläinlääkintähuollossa on edelleen aiempaa enemmän tarvetta suunnitelmalliselle ja ajanvarausperusteiselle palvelulle, mitä on saatu toteutettua päivystysjärjestelmän uudelleen organisoimalla. Työjärjestelyissä on edelleen otettava huomioon myös mahdollisuus jakaa viranhoito kahdelle eri henkilölle, minkä ei kuitenkaan oleteta aiheuttavan korotuksia palkkamenoihin. Lisäksi tällä pyritään parantamaan henkilöstön työssä jaksamista, ennakoitavuutta sekä toiminnan suunniteltavuutta.

Vuoden 2023 alusta lähtien eläinlääkärisopimuksessa on ollut voimassa pakollinen viikoittainen lepopäivä, tämä vaikuttaa päivystys- ja läsnäololistojen laatimiseen ja siksi on ehdottoman tärkeää, että henkilöstömäärä on riittävä koko alueella.

Vuoden 2024 alusta sijaisia on saatu hyvin, alueella on muutama vakituinen sijainen, jotka ovat tehneet pidempiä tai toistuvia sijaisuuksia. Tämän vuoksi ylimääräisiä päivystäjiä ei ole juurikaan tarvittu. Tämä on vähentänyt päivystyskustannuksia edellisvuoteen verrattuna. Hyvä sijaistilanne on myös mahdollistanut valvontatehtävien hoidon edellisvuotta paremmin.

Vakinaisten viranhaltijoiden palkkakustannus on edellisvuoden tasolla. Myös sijaisten palkkojen kustannuksia on nostettu. Eläintenhoitajien palkkoja on budjetoitu vuodelle 2024 hieman edellisvuotta enemmän. Eläintenhoitajaresurssi toteutui vuoden 2024 alkupuoliskon aikana vajaana, koska Suonenjoen pitkäaikainen kunnaneläinlääkäri eläköityi kesällä 2024. Suonenjoella toiminut osa-aikainen eläintenhoitaja irtisanottiin maaliskuussa 2024 tämän kunnaneläinlääkäriin eläköitymisen takia. Eläintenhoitajalle ei ollut tällä hetkellä osoittaa vastaavaa tehtävää muilla klinikoilla. Suonenjoelle nimitetään uusi kunnaneläinlääkäri 1.8.2024 alkaen. Kiertävänä kunnaneläinlääkäriä toiminut viranhaltija nimitetään virkaan sisäisenä siirtona. Kiertävän kunnaneläinlääkäriin virka julistetaan toistaiseksi avoimeksi määräaikaisena, painottuen Pielavesi -Keitele -päivystysalueelle resurssipulan paikkaamiseksi.

Alkuvuoden 2024 aikana on edelleen saatu hyvin rekrytoitua pitkäaikaisia sijaisia, mikä vaikutti positiivisesti vakituisen henkilöstön jaksamiseen. Myös vuosilomia ja päivystysvapaita pystyttiin pitämään edellisvuosia paremmin. Sijaisia on tarvittu myös siksi, että vakituinen henkilöstö on joutunut tekemään normaalia enemmän valvontatehtäviä valvontaeläinlääkäriresurssin puutteen takia. Myös johtajaresurssin puute aikavälillä 02-05 2024 on vaikuttanut sijaisten määrään, sillä yksi praktikko on tehnyt 20 % työpanoksella esimiestehtäviä. Valvontaeläinlääkäriin ja ympäristöterveysjohtajan puuttuminen vuoden 2024 alkupuoliskolla on kuitenkin aiheuttanut merkittävän kustannussäästön. Ympäristöterveysjohtajan tehtävässä toiminut henkilö irtisanoutui helmikuusta alkaen, ja rekrytointiprosessi vaati aikaa useamman kuukauden. Uusi ympäristöterveysjohtaja aloitti 1.6.2024. Rekrytointiprosessit ovat lisänneet mm. ilmoituskuluja sekä vaatineet resursseja sijaisilta. Valvontaeläinlääkäriin osalta rekrytointiprosessi on toteutunut onnistuneena, virassa on aloittamassa henkilö syyskuusta 2024 alkaen.

Praktikkojen sijaisten rekrytointiin tulee panostaa myös tulevaisuudessa, sillä valtakunnallisen eläinlääkäripulan vuoksi sijaisia ei ole enää helposti saatavilla. Sijaisille tulee pystyä tarjoamaan majoitus, matkakulut ja yleensä vakinaista henkilökuntaa korkeammat korvaukset, mikä on huomioitava henkilöstökuluissa. Riittävä sijaisten rekrytointi on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää palvelujen turvaamisen ja henkilöstön jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta.

Eläinlääkintäohjelmisto on jouduttu vuoden 2023 lopussa vaihtamaan uuteen selainpohjaiseen, vanhan ohjelmiston loputtua. Tämä aiheutti kustannuksia ohjelmiston

vaihdon yhteydessä. Jatkossa ohjelmistokulut pysyvät lähes ennallaan. Sähköisten ja mobiilijärjestelmien täysimääräinen käyttö vaatii myös riittävät laiteresurssit. Tietokoneiden, potilasohjelmien, mobiililaitteiden ja puhelimien määrän ja laadun on oltava riittävät ja ajantasaiset, jotta niitä pystytään hyödyntämään täysimääräisesti.

Eläinlääkintähuollossa on perustettu vakinainen eläintenhoitajatoimi Pielaveden yhteisvastaanotolle joitakin vuosia sitten. Jatkossa tulee huomioida yhdenvertaisuuden nimissä myös Sisä-Savon alueelle vastaavalle toimelle rahoitus, siten että eläinlääkäriä kohden hänen työpanoksensa olisi 34 h/kk. Eläintenhoitajan antama toiminnallinen apu kohdistuu toimenpiteiden avustamiseen, välinehuoltoon, lääkevaraston ajan tasalla pitämiseen, toimistotyöhön ja yms. oheistoimintoihin vapauttaen eläinlääkäriresurssia varsinaiseen eläinlääkärin koulutusta vaativaan työhön. Eläintenhoitajan työpanos edesauttaa eläinlääkäreiden työssäjaksamista ja lisää vastaanoton tehokkuutta sekä toimintavarmuutta.

Tulosyksiköiden tavoitteet vuodelle 2024

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	1.1.-30.06.2024
Ympäristöterveysvalvonta		
Väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa	Riskiperusteisen kohdekohtaisen valvontasuunnitelman laatiminen ja suunnitelman mukaiset valvontatoimet.	Valvontasuunnitelma vuodelle 2024 on hyväksytty ympäristöterveyslautakunnan kokouksessa 23.11.2023 §28
Valvonnan vaikuttavuuden edistäminen.	Toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus.	Toiminnanharjoittajille on annettu ohjausta ja neuvontaa yhteydenottojen perusteella. Ohjausta ja neuvontaa annetaan runsaasti ja siihen panostetaan.
	Suunnitelmallinen ja monipuolinen viestintä monikanavaisuutta hyödyntäen. Tiedotuksen ja yhteydenpidon parantaminen alueen väestöön.	Tiedottamista on suunniteltu alkuvuoden 2024 aikana. Tiedottamista tapahtuu kuntien toimijoiden ja ympäristöterveydenhuollon välillä säännöllisesti, pääsääntöisesti sähköpostitse tai puhelimitse.
	Viranomaisyhteistyö ja yhteistyö muiden valvontayksiköiden kanssa	Ympäristöterveysvalvonta on osallistunut monipuolisesti erilaisiin yhteistyökokouksiin muiden valvontayksiköiden ja viranomaisten kanssa. Alueen sisällä kuntien ohjaavat- ja kohdekohtaiset sisäilmatyöryhmät. Ympäristöterveydenhuollon tilannekuva Avin vetämänä säännöllisesti.

		<p>Vesihuollon yhteistyöryhmät (ELY).</p> <p>Itä-Suomen vesihuoltovalvojen yhteistyöryhmä.</p> <p>3.5.24 Siunsonen kokoon kutsuma asumisterveysvalvojen yhteistyökokous.</p> <p>Pohjois-Savon ympäristöterveysjohtajien yhteistyökokoukset.</p> <p>Seutuseminaari Pohjois-Savon valvontayksiköiden kanssa.</p>
Alan muuttuvan lainsäädännön vaatimusten huomioiminen valvonnassa.	Valtakunnallisen tiedonhallintajärjestelmän (VATI) käyttö.	VATIn käyttöä on tehostettu alkuvuoden 2024 aikana. Yhteydenottojen kirjaamista on lisätty. Laskutustietojen oikeellisuus ja päivitykset vaativat työaikaa vuosittain, jotta perusmaksut saadaan kerättyä täysimääräisinä. Etl- ja Tsl perusmaksut sekä Tupl -myyntipaikkakohtaiset vuosimaksut on laskutettu keväällä 2024.
	Henkilöstön osaamisen ylläpito ja asiantuntijuuden lisääminen. Kouluttautumismahdollisuus kaikille vuosittain järjestettäviin koulutuksiin ja seminaareihin.	<p>Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua haluamiinsa koulutuksiin koulutusmäärärahojen puitteissa. Ruokaviraston, Avin, Valviran ja muiden virastojen järjestämiin ilmaisiin koulutuksiin kannustetaan osallistumaan. Henkilöstö on osallistunut alkuvuoden aikana pääsääntöisesti ilmaisiin koulutuksiin. Koulutusmäärärahoja on jäänyt hyvin käytettäväksi syyskaudelle.</p> <p>On osallistuttu mahdollisuuksien mukaan mm. Ruokaviraston valvontaverkoston tapaamisiin, AVI:n järjestämiin sisäilmastoklinikoihin sekä Terveet Tilat -verkoston tapaamisiin.</p>
Valvonnan tasapuolisuus.	Valvontakohdetietojärjestelmän tietojen päivittäminen.	Valvontakohdetietojärjestelmän tiedot on pidetty ajan tasalla.

		<p>Tiedot toimipaikkojen aloittamisesta, lopettamisesta ja muutoksista kirjataan heti kun ne saadaan tiedoksi. Puuttuvia tietoja kysellään toimijoilta.</p> <p>Toimipaikkoja on lopettanut ja toimijoita vaihtunut tavanomaista enemmän kuluneen vuoden aikana.</p>
	<p>Riskiperusteisen valvonnan korostaminen.</p>	<p>Riskiperusteisesti on suunniteltu tarkastettavan tänä vuonna erityisesti marjatiloja sekä Suonenjoen Mansikka - nimisuojuotteiden tuotantoa.</p> <p>Riskiperusteisuutta on myös mietitty vahvasti alkuvuoden aikana valvontakohteiden tarkastuksia suunniteltaessa. Erityisesti sijaisille on kohdennettu kohteita, joiden valvonnalla on suurin kiire.</p>
Toimiva työyhteisö.	<p>Resurssien turvaaminen sijaisjärjestelyin ja lisätyövoiman tarpeen huomioon ottaminen.</p>	<p>Ympäristöterveysjohtajan virkaa on hoidettu OTO:na kevään rekrytointiprosessin ajan. Sijaisia on palkattu vakituisen henkilöstön pidempien virkavapaiden ajaksi. Kesäkaudelle on palkattu määräaikainen työntekijä paikkaamaan yllättävää pitkää ympäristöterveystarkastajan virkavapautta.</p>
	<p>Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen ja yhteistyön mahdollistaminen muiden valvontayksiköiden kanssa. Mahdollisuus osallistua suunnitteluun muodostettaessa suurempia palveluyksiköitä tulevaisuudessa.</p>	<p>Osallistuttu useisiin yhteistyötapaamisiin muiden valvontayksiköiden kanssa. Mm. Pohjois-Savon ympäristöterveydenhuollon johtajien yhteistyökokouksiin sekä säännöllisesti pidettäviin AVI:n vetämiin vesihuollon tilannekuvapalavereihin.</p>
	<p>Vähintäänkin nykyisten resurssien turvaaminen mahdollisesti tulevien palveluyksiköiden muodostumisen yhteydessä.</p>	<p>Resurssien turvaamisesta on pidetty huolta toimintaa suunniteltaessa.</p>

Eläinlääkintähuolto		
<p>Alueen eläinlääkintähuollon, eläinsuojeluvalvonnan, zoonosien, eläintautien</p>	<p>Eläinlääkintähuoltosuunnitelman toteuttaminen.</p>	<p>Valvontaeläinlääkäriä ei ole saatu rekrytoitua ennen 30.6.2024. Eläinsuojeluvalvonta on delegoitu</p>

vastustamisen, ja ennaltaehkäisemisen sekä alkutuotannon terveydellisen ja elintarviketurvallisuuden valvonnan toteuttaminen.	Valvontatehtävien organisointi ja delegointi praktikoille valvontaresurssinollessa riittämätön.	praktikoille, hyödyntäen ns. toimistopäiviä.
	Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto. Zoonoosien tiedostaminen ja niistä tiedottaminen ja huomioiminen entistä paremmin eläinlääkintätyössä ja neuvonnassa.	NASEVA ja SIKAVA-käynnit on suunniteltu ja toteutettu suunnitelman mukaisesti sopimustiloille.
Palveluiden parantaminen, työhyvinvoinnin edistäminen, henkilöresurssien ja ajankäytön tehostaminen.	Uuden eläinlääkintäohjelmiston käyttöönotto ja täysipainoinen hyödyntäminen.	KliniQ -ohjelmisto on otettu täysimääräisesti käyttöön vuoden 2023 lopussa. Käyttöä on tehostettu alkuvuoden 2024 aikana.
	Avustajan/avustajien toimenkuvan selkiyttäminen, vakiinnuttaminen ja hyödyntäminen osana koko työyhteisöä	Avustajan toimenkuvan selkiyttäminen on työn alla. Toimintatapoja Pielaveden yhteisvastaanotolla käydään läpi vuoden 2024 aikana.
	Valvontaeläinlääkäriyhteistyön kehittäminen ja jatkaminen Siilinjärven kanssa.	Valvontaeläinlääkäriyhteistyöstä ei ole keskusteltu alkuvuoden 2024 aikana.
Kustannusten hallinta	Klinikkamaksun käyttöönoton ja sen vaikutusten selvittäminen	Klinikkamaksun käyttöönottoa on suunniteltu, mutta asia ei ole edennyt.
Toimiva työyhteisö	Resurssien turvaaminen täyttämällä avoimet virat ja sijaisjärjestelyin tarpeen mukaan. Sijaisten rekrytoinnin, perehdyttämisen ja yhteydenpidon kehittäminen	Pyritty turvaamaan sijaisjärjestelyin riittävä henkilöstötarve. Tässä on onnistuttu kevätkaudella hyvin. Perehdyttämiseen luotu toimintamallit ja käytetään ns. tutor-kollegaa etenkin kandiin apuna.
	Pielavesi-Keitele-alueen toiminnan ja yhteisvastaanoton kehittäminen	Yhteisvastaanoton toimintaa on pyritty kehittämään. Keväällä 2024 ilmenneisiin ilmapiirihaasteisiin on reagoitu esimiehen säännöllisillä käynneillä yhteisvastaanotolla kesäkuusta -24 alkaen.
	Yhteisöllisyyden, yhteistyön ja tiedonkulun lisääminen koko työyhteisön välillä.	Yhteiset Teams-palaverit säännöllisesti.
	Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen ja vähintäänkin nykyisten resurssien turvaaminen mahdollisesti tulevaisuudessa palveluyksiköiden muutoksissa	Huolehditaan avoimien virkojen täytöstä ja sijaisten hankinnasta. Henkilökunta pidetään ajan tasalla muutossuunnitelmista ja heille varataan mahdollisuus tulla kuulluksi.

Toiminta ja tunnuslukuja

Ympäristöterveysvalvonta	TP 2023	TA 2024	Toteuma 1.1.-30.6.24
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n tarkastukset	81	160	78 (49 %)
Suunnitelman ulkopuoliset ETL:n tarkastukset	8	20	0 (0 %)
Muu ETL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	318	160	66 (41 %)
Valvontasuunnitelman mukaiset EtL:n maitohygieniatarkastukset	5	20	19 (95 %)
Valvontasuunnitelman mukaiset TsL:n tarkastukset	94	90	40 (44 %)
Suunnitelman ulkopuoliset TsL:n tarkastukset	33	50	8 (16 %)
Muu TsL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	290	400	96 (24 %)
Valvontasuunnitelman mukaiset TupakkaL:n tarkastukset	23	30	11 (37 %)
Suunnitelman ulkopuoliset TupakkaL:n tarkastukset	0	10	0 (0 %)
Muu TupakkaL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	14	10	0 (0 %)
Eläinlääkintähuolto	TP 2023	TA 2024	Toteuma 1.1.-30.6.24
Hyötyeläinkäynnit virka-aikana *	1370	1500	805 (54 %)
Ei-hyötyeläinkäynnit virka-aikana	4438	4900	2643 (54 %)
Hyötyeläinkäynnit päivystysaikana	284	300	206 (69 %)
Ei-hyötyeläinkäynnit päivystysaikana	505	560	208 (37 %)
Eläintautivalvonta suoritteet	19	15	3
Eläinsuojeluvalvonta/ suunniteltu valvonta ilmoituksen varaisissa kohteissa	2	25	0
Eläinsuojeluvalvonta/ suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset (eläinsuojeluilmoitukset)	20	50	13
Vapaaehtoiseen terveydenhuolto-ohjelmiin (naseva, sikava) liittyvien pyydettyjen käyntien toteutuminen. (%)	83	100	55 **

*Eläinlääkintähuollon hyötyeläin- sekä ei-hyötyeläinkäyntimäärät sekä arviot sisältävät myös Kuopion kaupungille Karttulassa tehdyt arki- ja päivystyskäynnit. Todennäköisesti tulevina vuosina trendinä on, että hyötyeläinkäynneissä näkyy käyntimäärien laskua ja ei-hyötyeläimissä käyntimäärien nousua. Muutoksen suuruutta on vaikea arvioida. Eläinlääkintähuollon uusi ohjelmisto otettiin käyttöön vuoden 2023 lopussa, joten tämä

osavuositarkastus on ensimmäinen, johon lukuja on haettu uudesta ohjelmasta. KliniQ -eläinlääkintäohjelmassa raportointi jakaa käynnit vastaanottokäynteihin ja sairasmatkoihin. Tässä osavuositarkastuksessa sairasmatkat on kirjattu hyötyeläinkäynteiksi ja vastaanottokäynnit ei-hyötyeläinkäynteiksi. Tämä jako on keinotekoinen, koska sairasmatkat sisältävät myös esimerkiksi kotieutanasiakäyntejä ja joitakin muitakin pieneläinkäyntejä. Jatkossa raportointitapaa tulee miettiä uudelleen.

** NASEVA ja SIKAVA-käyntien toteumaprosentti on laskettu vajaasta aineistosta. Näitä tietoja ei saada sellaisenaan ulos eläinlääkintäohjelmasta, vaan ne joudutaan keräämään erilliseen Excel -taulukoon. Eläinlääkäreiden kesälomien vuoksi joidenkin kuntien määrät ovat raportin laatimishetkellä vielä ilmoittamatta.

Terveysvalvonnan puolella valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia on kokonaisuudessaan (Etl + Tsl + Tupl) suunniteltu tehtävän 280 Kpl, toteuma 1.1.-30.6.2024 on 129 tarkastusta (46 %). Erilaisia toiminnan aloitukseen ja lopettamiseen liittyviä ilmoituksia käsiteltiin alkuvuoden aikana 58 kpl. Vuoden 2024 alkupuoliskolla käsiteltiin myös runsaasti ilmoituksia nimisuojuustuotteista, kun alkutuottajat ilmoittivat myyvänsä kesällä 2024 mansikkaa suojatulla maantieteellisellä merkinnällä ”Suonenjoen mansikka”. Suonenjoen mansikka on erityistuote valvonta-alueellemme, ja työllistää myös tulevaisuudessa terveystarkastusta. Marjatilat, jotka käyttävät kyseistä merkintää, ovat tiheäntuotannon valvonnan piirissä. Valvontatiheys on Ruokaviraston riskinarvion perusteella kerran kolmessa vuodessa. Valvonta-alueella on erittäin runsasta marjanviljelyä, minkä vuoksi kyseinen toiminta on nostettu alueella valvontaan valtakunnallista tasoa tiheämmin. Normaali marjatilat tarkastetaan Tervossa kerran viidessä vuodessa, vaikka valtakunnallisen riskinarvion mukaisesti ne ovat tarvittaessa valvottavia. Vuoden 2024 valvontasuunnitelmassa on 65 marjatilojen tarkastusta, joiden tarkastaminen vakituisella henkilökunnalla on osoittautunut mahdottomaksi mm. loma-aikojen takia. Resurssia tullaan lisäämään loppukesällä 2024 projektityöntekijällä, jolle osoitetaan tarkastettavaksi pääsääntöisesti pelkkiä marjataloja. Suonenjoen Mansikka -nimisuojuksen valvontaan on panostettu vuoden alkupuoliskon aikana myös pitämällä useita yhteistyöpalavereja, joissa on ollut mukana Suonenjoen marjanviljelijäyhdistyksen edustajia, useita nimisuojuksen hakeneita mansikanviljelijöitä ja viranomaispuolelta myös Kuopion kaupungin ympäristöterveyden sekä Ruokaviraston edustus. Näillä yhteistyöpalavereilla haettiin linjauksia nimisuojuksen valvonnan toteuttamiseen. Keskustelujen pohjalta laadittiin valvontayksikkömme käyttöön ohjelma- ja rekisteröimisestä sekä ohjeistus viljelijöille nimisuojuksen toteuttamisesta alkutuotannossa lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

a) toiminnalliset riskit

- Talousarvio vaikuttaa realistiselta, mutta edellyttää entistä tiukempaa talouskuria ja suunnitelman edistymisen seuranta neljännesvuosittain

- Alkuvuoden selkeä resurssivaje terveysvalvonnassa johtajapuutteen takia sekä osittainen resurssivaje eläinlääkinnässä mm. valvontaeläinlääkäri puutteen vuoksi.
- Toiminnan tulosten seuranta osittain mahdollista reaaliaikaisesti kohdetietojärjestelmän kautta, vaikuttavuuden arviointi hankalampaa. Valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä (VATI) ei tue tällä hetkellä valvontatyön suoritteiden seurantaa kaikilta osin.
- Tarvittaessa ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin tilanteen ja talouden vakauttamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi edelleen.
- Osaavan ja vastuullisen henkilöstön rekrytointiongelmat.

b) johtamisjärjestelmän riskit

- Perehdyttämiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja sisäisen valvonnan ohjeet saatetaan henkilöstön tietoon
- Päätöksenteko, dokumentointi sekä arkistointi järjestetään lainsäädännön mukaisella ja asiaan kuuluvalla tavalla
- Henkilöstön poissaoloja korvataan OTO:na tehtävänä työnä olemassa olevan henkilöstön voimin. Kuormittaa henkilöstöä ja vaikuttaa suunnitelmallisen valvonnan toteumaan.
- Valmistelu ja esittely pyritään järjestämään mahdollisimman tehokkaasti, perusteellisesti ja laadukkaasti.

Erilaisten selvitysten, valitus- ja oikeuskäsittelyjen lisääntyminen aiheuttaa ylimääräistä työtä.

c) tukitoimintojen riskit

- Sopimukset tehdään kirjallisina, pyritään hyvään dokumentointiin
- Lautakunta määritellyt tilivelvollisen viranhaltijan hankintarajan, muilta osin käsittely tarvittaessa lautakunnassa ja kunnanhallituksessa ja tarvittaessa pyydetty lausunto/kannanotto palveluyhteistyöjäsenkunnilta.
- ICT-järjestelmän haavoittuvuus ja inhimilliset virhetoiminnot.

d) taloudelliset riskit

- Palveluiden ostojen osalta mahd. epidemioista ja erityistilanteista sekä niiden selvittämisestä syntyvät kustannukset, ei voida varautua / ei varsinaista puskuria / ei ”korvamerkittyä” määrärahaa.
- Eläinlääkintähuollossa päivystyskorvauksissa voi olla huomattavaa vaihtelua. Tilanteessa, jossa ei saada riittävästi sijaisia, joudutaan maksamaan moninkertaisia korvauksia. Myös osalle sijaisista joudutaan maksamaan korotettuja korvauksia, jotta he ovat käytettävissä. Sijaisten käyttäminen kuitenkin säästää vakituisen henkilöstön voimavaroja perustyöhön.

e) omaisuusriskit

- Irtaimiston luettelointia suoritettu
- Vakuutukset tarkastettu ohjatusti
- Henkilöstö käyttää omia ajoneuvoja virkamatkoihin ja –tehtäviin
- ATK-järjestelmien tietoturva ohjeistuksen mukaisesti

f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit

- mahdolliset muutokset toimintaympäristössä saattavat aiheuttaa ainakin väliaikaista kuormitusta henkilöstössä, muutosten vaikutusta kokonaisuudessaan on mahdotonta arvioida

g) henkilöriskit

- Henkilöressurssien riittävyys - osaavan, vastuuntuntoisen ja ammattitaitoisen työvoiman saanti on haastavaa.

- Johtamisen järjestelmä tuo riskin resurssien ollessa rajalliset.

- Tehtävänkuvaukset päivitetään tarvittaessa, kehityskeskustelut pidetään vuosittain.

- Työhyvinvointiin ja jaksamiseen kiinnitetty huomiota (eläinlääkintä), työnkuvia selkiytetty eläinlääkinnässä.

- Mahdollistetaan kouluttautuminen ja osaamisen ylläpito koulutusmäärärahojen puitteissa.

- Pyritään tiivistämään ja tehostamaan toimiala- ja kuntarajat ylittävää yhteistyötä sekä Pohjois-Savon valvonta-alueiden välistä yhteistyötä.

h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

- Normaaliolojen erityistilannesuunnitelma laadittu, päivitetään, hyväksytetään lautakunnassa ja toimitetaan asianmukaisesti eri viranomaisille ja yhteistyötahoille tiedoksi.

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi on ennakoiva asenne riskiarvioinnissa ja toiminnassamme (erityistilannesuunnitelma).

Tuloarvioiden ja määrärahojen toteutuminen 1.1-30.6.2024

YMPÄRISTÖTER- VEYDENHUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	%
Toimintatulot	1.657.966,00			861.496,13	796.469,87	52,0
Toimintamenot	-1.696.130,00			-805.747,36	-890.655,64	47,5
Toimintakate	-38.164,00			56.021,77	-94.185,77	146,8
Poistot ja arvonalentumiset						
Laskennalliset erät	-80.220,00			-26.173,27	-54.046,73	32,6

=valtuustoon nähden sitovat erät

